

ΓΑΛΑΤΕΙΑΣ ΜΠΑΛΤΑ

ΤΙ ΘΑ ΗΘΕΛΕΣ;

Μεσημεριανές ώρες. Οι μεγάλοι, κουρασμένοι απ' το εξαντλητικό πρωινό μπάνιο και τη μακρινή πορεία ως την ακρογιαλιά, έπεσαν στον ύπνο. Η καλοκαιριάτικη ζέστη τους νάρκωσε θαρρείς σ' ένα δικό της κλίμα με μπόλικο ιδρώτα και βαρειά δύσκολη ανάσα. Τα δυό ξαδερφάκια, ο Αλέκος και η Λάτια, προκαταβολικά κατσαδιασμένα απ' τους γονείς τους, για τον τυχόν θόρυβο που θα τους ξυπνούσε, κάθησαν κάτω από τη συκιά της αυλής, διαβάζοντας στην αρχή, ήσυχα, ήσυχα εικονογραφημένα βιβλία. Τουλάχιστον αυτό το είχαν καταφέρει. Να μην κοιμούνται το μεσημέρι. Φτάνει που το βράδυ έπεφταν με τις κότες και στριφογύριζαν ώρες στα κάγκελα της φυλακής του κρεβατιού τους.

Πολύ καλά, τους είπαν, φτάνει να είστε φρόνημα, γιατί αλλοιώς... Η συμφωνία έγινε. Τώρα οι μεγάλοι, ήταν παραδομένοι, στην Αυγουστιάτικη πύρινη ώρα, και τα δυό παιδιά, ξεφύλλιζαν στον ίσκιο τις φυλλάδες και διάβαζαν τις ιστορίες. Για πόσο όμως θα κρατούσε η συμφωνία αυτή; Πόσο θα μπορούσαν οι (σατανάδες) καθώς συχνά τους έλεγαν, να κάνουν τα ήμερα αρνάκια; Ο Αλέκος ξαφνικά και χωρίς καμιά αφορμή) πέταξε ένα γέλιο, που ξάφνιασε κι αυτόν και τη Λάτια. Έβαλε τα χέρια στο στόμα προσπαθώντας να το πνίξει κι η Λάτια, βλέποντας την κωμική φιγούρα άρχισε κι αυτή να γελάει πνιχτά κρύβοντας το κεφάλι στα γόνατα. Θυμήθηκαν την υπόσχεση που έδωσαν και θέλησαν να σοβαρευτούν. Έσκυψαν πάλι στις εικόνες. Έπρεπε να κρατήσουν το λόγο τους για την ησυχία των άλλων, και για τη δίκη τους αξιοπρέπεια. Μα έλα που κι η εικόνα του βιβλίου, δεν συνηγορούσε καθόλου σ' αυτό. Το αντίθετο ήταν το πιο κωμικό πράγμα που είδαν στη ζωή τους. Ένας γαίδαρος, περπατούσε όρθιος στα δυό πόδια του κι ακολουθούσε με τα τέσσερα ένας άνθρωπος. Κι όχι μόνο αυτό αλλά από το δέντρο ψηλά τους έβλεπε και τους κορόιδευε ένα σπουργιτάκι.

Ο Αλέκος σηκώθηκε κι άρχισε να μιμείται τις φιγούρες, κι η Λάτια, ανέβηκε στη συκιά κι έκανε το σπουργίτη. Όμως μπαμ έσπασε το κλαδί και βρέθηκε κάτω στα μαλακά ευτυχώς πάνω στο χαλάκι που τους είχαν στρώσει, μα αναποδογύρισε εκείνος ο αναθεματισμένος τενεκές που μόλις τούτο το πρωί, η σπιτονοικοκυρά είχε φυτέψει με πολύ φροντίδα ένα κλωνάκι ματζουράνα. Αχ φόβος που τους έπιασε... Τώρα θα βγουν οι μαμάδες με τα μακριά νυχτικά τους κι οι μπαμπάδες με τα κοντά σώβρακα, κι αλοίμονό τους. Ζάρωσαν και οι δυό και περίμεναν. Τα δευτερόλεπτα περνούσαν με αγωνία κι η καρδιά τους πήγαινε να σπάσει. Όμως τίποτε δεν έγινε. Αν ήταν να γίνει θα γίνονταν ώσπου να πης τρία. Ο μπαμπάς της Λάτιας δεν αστειεύονταν. Θα της τραβούσε τ' αυτιά τόσο δυνατά που θάκαναν μια βδομάδα να ξεκοκκινίσουν. Ο μπαμπάς του Αλέκου πιο

μαλακός, θάβαζε μόνο μία φωνή. — Τέλος πάντων βρε Αλέξανδρε δεν εννοείς ν' ακούσεις. Αν πάλι ξυπνούσε η μαμά της Λάτιας θα έλεγε. — Μη χρυσά μου, τέτοια ώρα ο κόσμος κοιμάται. Άντε και σεις σαν καλά παιδιά να πέσετε στα κρεβατάκια σας. Κι αν ξυπνούσε η μαμά του Αλέκου θα τους έλεγε αυστηρά. — Τώξερα, εσείς δεν μπορείτε να κάνετε ησυχία. Μπρος γρήγορα στα κρεβάτια σας. Αυτά, αν ξυπνούσε ένας ένας. Αν όμως ξυπνούσαν όλοι μαζί, τότε τι θα γίνονταν; Κι αν μαζί τους λάβαινε μέρος κι η ιδιότροπη νοικοκυρά κι έβλεπε τα σκόρπια χρώματα του τενεκέ και την πεταμένη ριζούλα της μαντζουράνας;

Αυτές οι σκέψεις με ταχύτητα αστραπής πέρασαν από το μυαλό και των δυο και περίμεναν με αγωνία. Όμως τα λεπτά κυλούσαν στον ίδιο ρυθμό όπως και πριν. Τίποτε απ' όλα αυτά δεν έγινε και κανένας δε φάνηκε. Πρώτος ο Αλέκος έσπασε την ατμόσφαιρα της αγωνίας. Σηκώθηκε, έκλεισε το βιβλίο, μάζεψε γρήγορα γρήγορα τα χρώματα και τα ξανάρριξε στο σκουριασμένο τενεκέ. Η Λάτια πάλι πήρε το σπασμένο κλαδί της συκιάς και το πέταξε πέρα σε μια πυκνή γωνιά του κήπου. Όλα ωραία, εντάξει. Ούτε γάτος ούτε ζημιά, που λέει ο λόγος.

Μεσημεριάτικες ώρες και οι άνθρωποι, αποποιούμενοι τον κάματο του ήλιου, ξεκουράζονται. Κάνουν τις διακοπές τους, θέλουν να κοιμηθούν, αλλά τα νιάτα τους τα λευκά ζητούν να μένουν άγρυπνα, να παίζουν με τις εικόνες που δημιουργούνται για να διακωμωδούν την τραγικότητα της ύπαρξης. Και είναι σαν αυτές να έρχονται στον ύπνο τους προβάλλοντας πειστικά επιχειρήματα, αξιώνοντας το τίμημα μιας ανώδυνης ζωής έναντι μιας επίπονης και να τους ρωτούν: «τι θα ήθελες να ήσουν;».

Κάτω από τη συκιά της αυλής, το δέντρο με τη βαριά σκιά που οι καρποί του ευφραίνουν τους ανθρώπους, παίζουν αμέριμνα τα δύο παιδιά έχοντας γνώση της ορφάνιας τους μες στον αβιώτο κόσμο. Σπάζουν του δέντρου τα κλαδιά, το βάρος της αγνότητας λες και δεν το αντέχουν. Και στο παιχνίδι, η ματζουράνα, μαζί με το σκουριασμένο τενεκέ, πέφτει και ξεριζώνεται. Στα κρυφά σκιρτήματα της παιδικής καρδιάς, απλώνει ο νους τα μεγάλα του φύματα, σαν για να σκεπάσει την αγωνία της συκιάς και των κακών ονείρων.

Αγόρι στο κορίτσι, ερώτηση απάντηση. Κορίτσι στο αγόρι, η δοκιμασία. Βαθαίνει τ' όνειρο της γης, ο νους στοχάζεται. Βιάζεται η νύχτα στην ουσία να περάσει και θέλγεται η ψυχή από τους πόθους της. Η παρουσία του ήλιου, άγρυπνος δραγάτης. Στην κάθε νουθεσία, μια υπόσχεση. Στην ώρα του διλήμματος, ο επίγειος αχός σέρνει τα βήματα μπροστάρης, παραστάτης. Και οι εικόνες ψυχαγωγούν τα μικρά παιδιά, ενώ παραδίδονται όλο και πιο πολύ στου ύπνου την ανάγκη οι μεγάλοι. Σκιρτήματα στην ώρα της σιγής, καθώς το κύμα ξεψυχά σε κάποιο ακρογιάλι. Και όπως αναπνέουν τα

σώματα, η ανάσα τους βαριά. Στην ησυχία, γέλια στη θέα ενός γαϊδάρου που μοιάζει άνθρωπος κι ενός ανθρώπου που γαϊδαρος δείχνεται.

Αν ξαφνιάζονταν στον ύπνο τους, ο ένας θά 'ταν αυστηρός, θα τράβαγε τ' αυτιά, ο άλλος θά 'ταν μαλακός και θά 'βαζε μια φωνή μονάχα. Και, «μη, χρυσά μου», η μαμά της Λάτιας θα έλεγε, «τέτοια ώρα ο κόσμος ζει τον ύπνο του». Ενώ η άλλη φωνή της μητέρας του Αλέκου: «*τώξερα, εσείς δεν ξέρετε να κάνετε ησυχία*». Όταν πια δεν ξύπνησε κανείς, ο Αλέκος έδωσε τέλος στην αγωνία. Το χρώμα επέστρεψε στο σκουριασμένο τενεκέ και το σπασμένο κλαδί της συκιάς η Λάτια το πέταξε σε μια γωνιά του κήπου.

Αδάμ και Εύα στον κοσμικό συμβολισμό του θαύματος και η συκιά, το δέντρο που πίσω από τα φύλλα του κρύφτηκε ο κόσμος. Παραδεισένια σκηνή που συνεχώς επαναλαμβάνεται. Και ο όφης, μεταμορφωμένος σε νου, προετοιμάζεται να θέσει τα ερωτήματα του στην *Αυγουστιάτικη πύρινη ώρα*, στον προϊδεασμό του επερχόμενου κόσμου. Τα σύμβολα δίνουν το παρόν τους. Ο κόσμος ο τετράποδος, ο υλικός, με τον γαϊδαρο συμβολίζεται, κι ο δίποδος άνθρωπος μ' αυτόν παρομοιάζεται. Στη διερεύνηση για την επίγνωση της ασυνείδητης παρουσίας του Αδάμ και της Εύας, που εκπροσωπούν τα δύο ξαδέλφια, σαν για να εκληφθεί ως παιχνίδι η δημιουργία, ο βίος, γέλια αθωότητας προκαλούνται. Αυτή είναι η δημιουργία του Θεού. Στην άλλη, την ανθρώπινη, της ιδιότροπης νοικοκυράς με τη μαντζουράνα που φυτεύεται και ξαναφυτεύεται σ' ένα σκουριασμένο τενεκέ, στον παλιό κόσμο, η μίμηση του παγκόσμιου έργου επαναλαμβάνεται. Και το κλαδί που σπάζει απ' τη συκιά, δείχνει την εναλλαγή των πολιτισμών.

Ανακυκλώνεται στο ομαδικό ασυνείδητο η δημιουργία. Αρχή και τέλος. Απείρων κόσμων πρόπλασμα ο κόσμος. Ο κατά το θείο πρότυπο άνθρωπος στις αναπαραστάσεις του είναι του αναζητά το θεϊκό του προορισμό. Μπερδεύεται, κουράζεται, αποξεχνιέται και χάνεται.

Από αρχής ο Λόγος το Λόγο εσήμαινε, μα του ανθρώπου η γνώση δεν αρκούσε. Ωστόσο, μεγάλος ο προβληματισμός του. Ακέραιος στη φύση του, της εικονοπλασίας του ισάξιος, συνδανίζει τις πρωτογενείς εντυπώσεις. Αν και μένει ενεδός μπροστά στους συμβολισμούς του γίνεσθαι, την ώρα της σωτηρίας αναμένει και δεν ματαιοπονεί. Γνωρίζει ο Λόγος της τελεολογίας του τη φύση. Ακαταπόνητος ο Θεός, των ηλίων του άσβεστο φως, των πνευμάτων του δόξα, στη δόξα του ανθρώπου ευελπιστεί.

Τώρα; Τι θα κάνουμε τώρα; λέει ο Αλέκος. Τι θέλεις να κάνουμε; απαντάει η Λάτια. — Θα ήθελες να βλέπαμε κι άλλες εικόνες; — Μα θα ξαναγελάσουμε. — Ε και τι μ' αυτό; — Μα αυτή τη φορά δεν θα τη γλυτώσουμε. Δεν είναι καλύτερα να λέμε ιστορίες; — Και

τι θα καταλάβουμε, αν μάλιστα είναι κι ανόητες; — Θα γλυτώσουμε το μάλωμα και θα κερδίσουμε το χαρτζηλίκι για τον κινηματογράφο. — Έπεσαν σε συλλογή, και τέλος... α το βρήκα λέει ο Αλέκος, θα σε ρωτάω τι θα ήθελες να ήσουν. Ο Αλέκος είχε πάντα κάτι τέτοιες παράξενες ιδέες. Η Λάτια άνοιξε τα μάτια της μ' απορία και τον κοίταξε. — Δηλαδή; — Να ας πούμε, θα ήθελες να ήσουν φτωχή κι όμορφη ή πλούσια κι άσχημη; Θα προτιμούσες να ήσουν..., θα πω ότι τέλος πάντων μου έρθει στο στόμα, όσο παράξενο κι αν είναι. Κάπως έτσι, ας το δοκιμάσουμε.

Από κείνη τη στιγμή μπήκε στη ζωή των δυό παιδιών μιά ώρα με πολύ ενδιαφέρον. Ωρα ευτυχισμένη. Γεννήθηκε το παιγνίδι που δεν τους κούρασε και δεν το βαρέθηκαν ολόκληρο εκείνο το καλοκαίρι που οι δυό συγγενικές οικογένειες παραθέριζαν σ' ένα ολοπράσινο χωριό του Πηλίου.

Αντικρυστά, μέσα στα πυρωμένα μεσημέρια, σκέφτονταν τα πιο απίθανα πράγματα. Οι ερωτήσεις τους, από το γελοίο ως το τραγικό κι από το απλό ως το γρίφο έπαιρναν κι έδιναν.

— Θα ήθελες να ήσουν παράλυτος — έτσι αστεία στο λέω — μα πάρα πολύ πλούσιος, με σπίτια παραμυθένια, χρυσά φορέματα, υπηρέτες κι ότι άλλο ποθούσε η ψυχή σου ή φτωχός, νέος και γερός;

— Θα ήθελες να εύρισκες ένα σακούλι λίρες και έπειτα να σου τις έκλεβαν οι ληστές, ή να ήσουν εσύ ο ληστής που θα έκλεβες τις λίρες που βρήκε κάποιος άλλος και θα γινόσουν α πλούσιος;

— Θα ήθελες να ήσουν πεταλούδα και να ζούσες μόνο μια μέρα, πετώντας από λουλούδι σε λουλούδι κάτω από έναν γαλανό ανοιξιιάτικον ουρανό, ή να ήσουν καρδερίνα και να ζούσες δέκα χρόνια κλεισμένη μέσα σ' ένα κλουβί;

Αυτά τα προβλήματα τους απασχολούσαν ακόμη και τη νύχτα. Η Λάτια ολόκληρη νύχτα δεν κοιμήθηκε καθόλου. Τι ν' απαντήσει αύριο στον Αλέκο; Άκου εκεί ερώτηση. — Τι θα ήθελες Λάτια, να σκάψεις τη γη και να βρεις μιά πολύτιμη πέτρα που νάχει τη δύναμη να γιατρεύει όλους τους ανθρώπους από κάθε αρρώστια, άλλα όταν αρρωστήσουν οι δικοί σου να χάνει τη μαγική της δύναμη; Ή πάλι θάθελες να γιατρεύει μόνον τους δικούς σου κι όλοι οι άνθρωποι γύρω σου να σου ζητούν βοήθεια μα η πέτρα σου να αρνείται να τους θεραπεύσει;

Ορθάνοιχτα τα μάτια της Λάτιας στο σκοτάδι κι ο παιδικός νους της πάσκιζε να ξεκαθαρίσει ποιο είναι το σωστό. Στ' αλήθεια τι να προτιμήσει; Αυτό βέβαια ποτέ δεν θα μπορούσε να συμβεί. Είναι δυνατόν να βρει κανένας μια τέτοια πέτρα; Χαμογέλασε. Τι κάθεται και σκέφτεται τώρα, αφού είναι παιγνίδι και τίποτε άλλο. Κι όμως, να που πίσω

από το ψεύτικο, εικόνες ζωντανές έρχονται μέσα στη νύχτα να την ταραξουν. Έβλεπε αρρώστους να πονούν και να λιώνουν σαν το κερί, κι αυτή να τους θεραπεύει ακουμπώντας πάνω στο πονεμένο σώμα τους, μια ολοστρόγγυλη γυαλιστερή πέτρα. Τι θαύμα ήταν τούτο... Σηκώθηκε ένας παράλυτος γέρος και με δάκρυα χαράς τη φίλησε στο μάγουλο, κι ένα παιδάκι ετοιμοθάνατο την αγκάλιασε γεμάτο χαρά. Τι ευτυχία! Να χαρίζει την υγεία και τη χαρά στους ανθρώπους. Ναι αυτό θέλει. Να θεραπεύονται οι άνθρωποι, όλοι οι άνθρωποι. Μα να πάλι μέσα στο σκοτάδι, άλλες εικόνες έρχονται, αντίθετες από τις πρώτες. Τώρα η Μανούλα της είναι βαριά άρρωστη, ψήνεται στον πυρετό, κι αυτή ακουμπάει επάνω της την πέτρα, χωρίς αποτέλεσμα. Του κάκου, τίποτε δεν γίνεται. Θεέ μου! Όχι ποτέ. Προτιμάει το δεύτερο. Παράξενες εικόνες όλο και παρουσιάζονταν μ' αντίθετες όψεις. Ξύπνησε με το κεφάλι βαρύ. Το μεσημέρι κάτω από τον ίσκιο της συκιάς ο άλλος περίμενε την απάντηση. Η Λάτια μπροστά στο φοβερό δίλημμα είπε αποφασιστικά. Προτιμώ το δεύτερο. Δηλαδή; Να θεραπεύονται οι δικοί μου.

— Κι ο άλλος κόσμος; Ε γι' αυτούς ας φροντίσει ο Θεός. Τι ερώτηση ήταν αυτή. Πάω να πιστέψω πως είσαι σκληρός και με παιδεύεις. Τώρα να ιδείς, θα σε ρωτήσω κι εγώ.
— Δε μου λες Αλέκο, θα ήθελες να είσαι ψηλός έτσι που να βλέπεις τους ανθρώπους σαν κουνούπια και να τους πατάς, χωρίς να λογαριάζεις τίποτε κι εσύ να χαίρεσαι μόνος εκεί ψηλά και να είσαι ευχαριστημένος απόλυτα, ή θάθελες να ήσουν μικρός σαν μυρμηγκάκι, να κινδυνεύεις να πατηθείς κάθε στιγμή από τους ανθρώπους, κι όμως να χαίρεσαι τη ζωή και τον ήλιο μ' ήσυχη τη συνείδηση πως δεν έκανες κακό σε κανέναν;

Το αγόρι της είπε πως θα της απαντήσει την άλλη μέρα. Για τις δύσκολες απαντήσεις ζητούσαν πάντα μιά μικρή πίστωση χρόνου. Ονειρεύτηκε πως ψήλωσε τόσο που ξεπέρασε τη στέγη του σπιτιού κι όλο ανέβαινε προς τον ουρανό. Είδε πως πάτησε ανθρώπους και ζύπνησε από τον τρόπο του. Το πρωί κοιτάχτηκε στον καθρέφτη. Μέτρησε τ' ανάστημα του και χαμογέλασε. Το μεσημέρι απάντησε θαρρετά. — Λάτια, θέλω να είμαι μικρός σαν μυρμηγκί, είναι τρομερό να πατάς ανθρώπους. Κάλιο λέω είναι, να σε πατούν αυτοί.

Η Λάτια τον θαύμασε για τη μεγαλοψυχία του. Η απάντηση του την έκανε να σκεφθεί πως κι εκείνη έτσι θ' απαντούσε αν επρόκειτο για την ίδια, αλλά να θυσιάσει τους γονείς της, ποτέ.

Τα μεσημέρια κυλούσαν τώρα ήρεμα με ερωταποκρίσεις τότε δύσκολες και σοβαρές, τότε ελαφρές και σύντομες.

— Θέλεις να ζεις σε μια πολιτεία με μεγάλους δρόμους, και μικρά υπόγεια σπίτια ή να ήσουν σ' ένα χωριό με μικρούς δρόμους και σπίτια φτωχά μα φωτεινά;

— Θα ήθελες να έτρωγες έναν καρπό κι αμέσως να γινόσουν λιοντάρι και νάτρωγες τα μικρότερα ζώα ή να γινόσουν ένα δέντρο ακίνητο που μέσα σου να φωλιάζουν τα

έντομα και το καλοκαίρι να βρίσκουν οι άνθρωποι δροσιά στη σκιά σου, όπως τώρα εμείς σ' αυτή τη συκιά;

Σ' αυτές βέβαια τις ερωτήσεις δεν δυσκολεύονταν ν' απαντήσουν τα δυό παιδιά. Στις δύσκολες όμως, σαν κι αυτές που αναφέραμε παραπάνω, τι γίνονταν; Εκεί προβληματίζονταν. Δεν σκεφτότανε πως ήταν ψέμματα κι ανώφελο να ξοδέψουν το χρόνο τους και να βασανίσουν το μυαλό τους. Αντίθετα μάλιστα. Έβαζαν τα πράγματα κάτω και εξετάζανε την ερώτηση σαν ένα έργο με δυό όψεις. Κι όλο και δημιουργούσαν πιο δύσκολες κι απίθανες ερωτήσεις. Άρχισε έτσι και μιιά άμιλλα μεταξύ τους. Ποιος θα βρει τα πιο σπουδαία και τα παράξενα.

Οι γονείς απορούσαν για την τόση ησυχία τους. Πού να μαντέψουν τι τους απασχολούσε και τι έλεγαν. Αυτοί πάλι δεν φανέρωναν το μυστικό τους. Ήταν ολότελα δικό τους. Μια τέτοια αυτοδημιούργητη πνευματική συνεργασία ήταν η μοναδική ασχολία τους κι η ξεχωριστή τους ευτυχία. Κάτι ολότελα δικό τους. Δεν ήξεραν αν τ' άλλα παιδιά της γειτονιάς, σκέφτηκαν ποτέ κάτι παρόμοιο. Δεν τους έλεγαν τίποτα τα βράδια όταν έπαιζαν τα γνωστά παιχνίδια — κρυφτό, κυνηγητό, μπάλα — για να μη τα κοροϊδέψουν. Τι θα μπορούσαν εκείνα να καταλάβουν; Μπορεί αυτά να διαφέρανε από τ' άλλα, μα τι τους ένοιαζε; Φτάνει που τους ήταν τόσο αγαπητό τούτο το αλλοιώτικο παιχνίδι.

Ένα πρωί η Λάτια, βρήκε στον κήπο μια περίεργη ρίζα ξερή. Την κοίταζε προσεκτικά. Θεέ μου, ήταν η ριζούλα της μαντζουράνας και η καημένη η κυρά Πολυξένη περίμενε ώρα με την ώρα να φυτρώσει, και πότιζε σκέτο χώμα. Ωστε ο Αλέκος στη βιασύνη του δεν την έβαλε πάλι μέσα, στη θέση της. Στενοχωρέθηκε το κορίτσι, πήγε να σκάσει από το κακό της. Βασάνισε το νου της για πολλή ώρα. Το μεσημέρι, λέει στον Αλέκο. — Τι θάθελες, να είσαι βέβαιος για κάτι που είχες και χάθηκε χωρίς εσύ να το ξέρεις και να ελπίζεις πάντοτε ή να το μάθεις και να μην ελπίζεις; — Θέλει και ερώτημα; απάντησε ο Αλέκος. Ίσως οι μεγάλοι να πρέπει να ελπίζουν, εγώ όμως θάθελα να ξέρω ότι χάθηκε. — Η Λάτια το βρήκε σωστό, όμως λυπότανε την καημένη τη νοικοκυρά που πότιζε κάθε μέρα άδικο το χώμα. Έτσι πήγε στο διπλανό σπίτι, πήρε κρυφά μια ριζούλα μαντζουράνα με δυό τρυφερά φυλλαράκια και τη φύτεψε στον τενεκέ με προσοχή, αφήνοντας τα φύλλα πάνω από το χώμα.

Χαρά που έκανε η κυρία Πολυξένη αργότερα μόλις αντίκρυσε τούτο το θαύμα! Καλώς βγήκες, ξεφώνιζε, να σε χαρώ, φτου να μη βασκαθείς καλή μου.

- Τι θάθελες, λέει ο Αλέκος, να ήσουν ένας ευεργέτης κρυφός, κι οι άνθρωποι να νομίζουν τα έργα τους δική τους δημιουργία, ή ένας ταπεινός άνθρωπος που εσύ να μη δίνεις αξία στον εαυτό σου, ενώ οι άλλοι να σου αναγνωρίζουν πολλά;

- Το πρώτο, το πρώτο, φωνάζει η Λάτια. Εκείνη τη στιγμή της φάνηκε πως τραβούσε τη μαντζουράνα να μεγαλώσει πιο γρήγορα. Πραγματικά, το φυτό μεγάλωνε μέρα με τη μέρα κανονικά, κι η καρδιά της κυρά Πολυξένης χτυπούσε με χαρά. Το πρώτο φύλλο που έκοψε και μοσχομύρισε ο τόπος, το κρατούσε στα χέρια της σαν να κρατούσε ένα μωρό. Πρόσεχε να μην το τσαλακώσει και τόδειχνε παντού με περηφάνεια.

Στα πυρωμένα μεσημέρια ο ζωοδότης ήλιος, ο εκδηλωμένος νους, καθώς αναζωπυρώνει με τη σκέψη του τον κόσμο, τα πιο απίθανα πράγματα σκέφτεται. Και η ανθρωπότητα, στην παιδική της μορφή, γίνεται δέκτης των ροών του ρεύματος της φύσης, που αναρριγεί μέσα στον ψυχισμό των όντων που τη θρέφουν, καθώς τους πλάθει τα όνειρα με της καρδιάς τα πάθη. Κρυμμένος ο ιδεοδότης ήλιος πίσω από τα φύλα του, αναζητάει στην προβολή του της ουσίας το θαύμα, θέλοντας να διέλθει μέσα από τα αφύλακτα περάσματα του παγκόσμιου νου, εκεί όπου καιροφυλακτούν ακοίμητες οι αισθήσεις, που ως φύλακες-φρουρούς της ύπαρξης του τις όρισε να παραστέκουν, προστάτες στο ταξίδι της επιστροφής, μετά το μεγάλο παιχνίδι.

Στην ανάλυση των περιστατικών του διηγήματος, προκειμένου να αποδοθεί η κοσμική τους σημασία, θα μπορούσε να αναζητηθεί η συσχέτιση των ηρώων του πρωινού θαλάσσιου μπάνιου με την αλατένια κούκλα και της θάλασσας με τον υδάτινο εξαγνισμό. Η ανθρωπότητα, μη έχοντας φτάσει στην πνευματική της ολοκλήρωση, δεν αφήνεται να λιώσει σαν την αλατένια κούκλα στο νερό, ώστε με τη διάλυση της μορφής να ενωθεί με την ουσία, που συμβολίζεται με το αλάτι. Παρομοίωση που αναφέρεται στο βιβλίο του Ρομαίν Ρολάν, «Ο Βίος του Ραμακρίσνα και του Βιβεκανάντα». Αντί γι' αυτήν την ένωση, οι άνθρωποι επιστρέφουν, ύστερα από ένα αθώο καθημερινό κολύμπι, στα κρεβάτια τους. Και τα παιδιά, που συμβολίζουν τα ανώριμα νιάτα, γυρίζουν στις προγονικές καταβολές και, μέσα από τα αρχέτυπα του κόσμου τους, επαναλαμβάνουν ασυνείδητα το παιχνίδι του Αδάμ και της Εύας, το πιο αντιπροσωπευτικό παιχνίδι, όσον αφορά τη δυαδικότητα. Είναι το δέλεαρ, το μήλο από το δέντρο της γνώσης του καλού και του κακού, που προσπαθεί ν' αφομοιώσει η ανθρωπότητα, προκειμένου να πετύχει τη συγχώνευση των δύο αυτών αναθέτων.

Την οντότητα συμβολίζει ο άνθρωπος στην παγκόσμια θεατρική της παράσταση, που προσλαμβάνει τις διαστάσεις του απείρου. Μέρος της κάθε μεγάλης ιδέας η μικρότερη, η οποία επάξια την ουσία εκπροσωπεί. Ο άνθρωπος είναι η απεικόνιση των ιδεών του, που εξωτερικεύονται στα σύμβολα, στα φανερά κι απόκρυφα συναισθήματα και τις σκέψεις και, κυρίως, η απεικόνιση του ασυνείδητου κόσμου αλλά και του υπερσυνείδητου. Καθώς από αντίδραση στέκεται στην κατάσταση μεταξύ των ψυχικών και των νοητικών ενεργειών, αμυνόμενος με τον περιορισμένο του νου, αποφεύγει να τις κάνει γνώση. Αυτό καταδεικνύεται με το διάλογο των δύο παιδιών, με τις ερωτήσεις μεταξύ τους που απευθύνονται σ' όλους τους ανθρώπους, ανεξαιρέτως ηλικίας. Είναι

τα αιώνια ερωτήματα που θέτει η ανθρωπότητα στον εαυτό της και οι απαντήσεις που παίρνει εξαρτώνται από το στάδιο στο οποίο βρίσκεται κάθε φορά στην πνευματική της πορεία.

Ο Αλέκος, ο οποίος — σαν η εξέλιξη του Αδάμ — θα μπορούσε συμβολικά να θεωρηθεί ως ο μέγας εκπολιτιστής Αλέξανδρος, — αμφιλεγόμενη για πολλούς προσωπικότητα, μεγάλη οντότητα για άλλους, — θέτει την πρώτη ερώτηση στη Λάτια, που, αν τ' όνομα της εκληφθεί σαν υποκοριστικό της Γαλάτειας, οφείλεται ετυμολογικά στο γαλακτώδες χρώμα των αφρών των κυμάτων: *«Τι θα ήθελες να ήσουν, φτωχή κι όμορφη η πλούσια κι άσχημη;»* Και αυτή, η ακτινοβολία του αδιατάρακτου νου, που από το βυθό του ωκεανού πρόσχαρη ξεχειλίζει, ανταπαντάει στις όψεις του με άλλες ερωτήσεις. *«Θα ήθελες»*, του λέει, προκαλώντας τον να περάσει στην ηρεμία του βυθού — του εσωτερικού νου, *«να ήσουν παράλυτος μα πάρα πολύ πλούσιος»* — γιατί πλούσιος είναι στην ουσία του ο καθαρός κι αμόλυντος νους — *«με σπίτια παραμυθένια»* — τα πεδία του νου — *«χρυσά φορέματα»* — οι χρυσοί ήλιοι, τα σκηνώματα του — *«υπηρέτες»* — οι υπηρέτες της υπόστασης του — *«κι ό,τι άλλο ποθούσε η ψυχή σου»* — το υπόλοιπο σύμπαν με όλους τους πλανήτες και τα βασίλειά τους — *«ή φτωχός, νέος και γερός;»* - δηλαδή ο εκδηλωμένος κόσμος, που συνεχώς ανανεώνεται, αλλά, αφού δεν έχει λάβει τη γνώση, παραμένει φτωχός στο πνεύμα αναμένοντας τη λύτρωση.

Αυτός, θέλοντας να επιβεβαιώσει του λόγου της το αληθές απαντάει παρομοιάζοντας τον θησαυρό του πνεύματος με ένα σακούλι λίρες. Κι είναι σαν να της λέει: *«Προτιμάς την ακτινοβολία σου σε συμπυκνωμένη ύλη που οι αιώνες, μα και το πνεύμα του ανθρώπου, έχουν επεξεργαστεί στα εργαστήρια της φύσης σου, δίνοντας την ανάλογη στα έργα του αξία, ή να ήσουν η μη συνειδητοποιημένη δύναμη της ιδιοποίησης — ο ληστής που κλέβει και κατακρατά του μόχθου του το αποτέλεσμα, παραμένοντας δέσμιος των έργων του χωρίς να το γνωρίζει;»* Η ίδια ερώτηση διαφορετικά διατυπωμένη. Κι εκείνη, σαν για να απολογηθεί, δικαιολογούμενη για το έργο της ίδιας της μορφοποίησης, παρομοιάζοντας τον εαυτό της σαν μια πεταλούδα που ζει μονάχα μια μέρα (το κοσμικό σύμπαν στη συμβολική μέρα του Βράχμα), λες για να διερευνήσει τις προθέσεις του, τον τοποθετεί στη δική της θέση και περιμένει απάντηση, η οποία έρχεται με την επόμενη ερώτηση που αφορά την υλική τους φύση: *«Τι θα ήθελες Λάτια, να σκάβεις τη γη και να βρεις μια πολύτιμη πέτρα»* — το υπερεγώ των ορυκτών, σύμβολο της τελείωσης, στην οποία καλείται να φτάσει ο άνθρωπος κατά τις ενσάρκώσεις των εμπειρικών του κύκλων — *«που νάχει τη δύναμη»* — και φυσικά θα την έχει, αφού θα ενσωματώνει την πνευματική γνώση — *«να γιατρεύει όλους τους ανθρώπους από κάθε αρρώστια, αλλά, όταν αρρωστήσουν οι δικοί σου να χάνει τη μαγική της δύναμη;»* *«Η πάλι θάθελες να γιατρεύει μόνον τους δικούς σου κι όλοι οι*

άνθρωποι γύρω σου να σου ζητούν βοήθεια μα η πέτρα σου να αρνείται να τους θεραπεύσει;».

Μακρύς ο διάλογος των ερωταποκρίσεων. Στις δοκιμασίες στις οποίες υποβάλλονται οι άνθρωποι καλούνται να απαντήσουν και να πάρουν θέση. Αδιαφιλονίκητοι οι συμβολισμοί. Ακλόνητο επιχείρημα το ακλόνητο εγώ, που αντιπαλεύει το αγαθό στην κρίση που δημιουργεί η ανάγκη. Η ύπαρξη, αναίτια και υπαίτια λαθών. Στις ανακατατάξεις των τμημάτων του συνόλου της διερευνώνται η πρόθεση και τα ελατήρια της. Αυτοέλεγχος που γίνεται για τη συγκεκριμενοποίηση της ίδιας τους της δυνατότητας για επιβίωση. Μεγάλος ή μικρός, αφανής ή μέγιστος, πλούσιος ή φτωχός, ενδεής και πένης ή φορτωμένος τα αγαθά του κόσμου τις αξίες, ο άνθρωπος καλείται ν' απαντήσει ή να χαθεί. Αυτό που ενδιαφέρει είναι να υπάρχει πάντα η θέση. Ον υπεράξιο ο λειτουργός των δυνάμεων, που τις χειρίζεται μόνο για το άτομο του και τους έχοντες σχέση μ' αυτόν, ή αγνοώντας τα συμφέροντα του, τις θέτει στην υπηρεσία όλων των άλλων; Το μεγάλο ερώτημα.

Ποιες είναι οι θέσεις όμως που παίρνουν τα δύο παιδιά, εκπροσωπώντας την ανθρωπότητα; Μια ανθρωπότητα που περνά από διάφορες συνειδησιακές διεργασίες στην προσπάθεια της να αντιμετωπίσει την πραγματικότητα, αλλά αποφεύγει την οριστική θέση. Έτσι, καθώς οι λύσεις είναι ελλιπείς, η φώτιση του ασυνειδήτου δεν έρχεται. Βγαίνει, προβάλλεται, αποκαλύπτεται, αλλά δεν λυτρώνεται, εκτός κι αν θελήσει να το αντιμετωπίσει κατάματα, να αναγνωρίσει στα γεγονότα και στις πράξεις της τον εαυτό της. Αλλά και στα οράματα της πρέπει ν' αναζητήσει τα κίνητρα που υποκρύπτονται. Διαφορετικά, υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να παρασυρθεί από τους ρεμβασμούς και τις φαντασιώσεις της και να επιστρέψει σε πεδία συνείδησης των υπανθρώπινων βασιλείων. Η γνώση του ασυνειδήτου είναι απαραίτητη για την αξιοποίηση των μυστικών που κρύβουν το ζωικό και φυτικό Βασίλειο, και τα οποία υπάρχουν και στην ανθρώπινη φύση. Όμως αυτή η γνώση έχει κατακτηθεί μόνο από ελάχιστους, τους μύστες και τους φωτισμένους, που τη χρησιμοποιούν για συγκεκριμένους λόγους, προκειμένου να εξυπηρετήσουν το έργο της εξέλιξης. Στη φιλοσοφική ανάλυση των μύθων, σύμφωνα και με την αποκρυφιστική παράδοση, αρχαίοι μύστες, για να διατηρήσουν τη φυσική τους υπόσταση, θέλοντας να διαιωνίσουν τις αισθήσεις τους, ενσωματώνονταν στα δέντρα. Είναι επίσης γνωστές οι μεταμορφώσεις διαφόρων θεοτήτων σε λιοντάρια αλλά και σε άλλα είδη του ζωικού βασιλείου. Μη έχοντας τη γνώση αυτή, απορεί ο απλός άνθρωπος με τη δημιουργία του εαυτού του και με τα ίδια του τα έργα. Ζει την άγνωστή του ύπαρξη σε όλο της το μεγαλείο και εξίσταται, μα δεν ξεπερνά τα όρια του και μένει ενεδός μπροστά στη φύση, ν' αναζητάει τους ήρωες που τον εκπροσωπούν στη σφαίρα της φαντασίας, που είναι και το πεδίο της άγνοιας του.

Αναλύοντας το κεντρικό θέμα του διηγήματος, αντιλαμβανόμαστε ότι προβάλλεται η φανταστική αντιμετώπιση του δράματος εκ μέρους της ανθρωπότητας και όχι η ουσιαστική. Δεν διευρύνονται οι νοητικοί ορίζοντες. Η αληθινή της φύση δεν αναγνωρίζεται. Ο Αλέκος στη συσχέτιση του λιονταριού με τον άνθρωπο δεν απαντά. Και η Λάτια, φυτεύοντας στο σκουριασμένο τενεκέ τη μαντζουράνα, μιμείται ασυνείδητα την κοσμική δημιουργία, αποκαλύπτοντας έτσι την κρυφή της λειτουργία στον Αλέξανδρο, που Μέγας θα γινόταν, εάν μικρός σαν μυρμήγκι δεν ήταν. Και η Πολυξένη, «πολύ ξένη» για τον κόσμο της, μεθάει και εκστασιάζεται στο απατηλό της θαύμα.

Σαν πόσα ήθελες και δεν ήθελες πήγαν κι ήρθαν στο στόμα των δυό παιδιών; Άπειρα. Όσα τ' άστρα τ' ουρανού κι όσα τα λουλούδια της γης, όπως έλεγαν και τα παραμύθια. Κι ήρθε μια μέρα με σύννεφα και ψιλή βροχούλα. Οι βαλίτσες ετοιμάζονταν από την αυγή. Ήρθε η ώρα της επιστροφής, θάφηναν το ωραίο εξοχικό σπίτι με τις κληματαριές, τη βρυσούλα, τη συκιά και τη... μαντζουράνα. Οι στάλες έπεφταν πάνω σ' όλα αυτά τα όμορφα και τόσο αγαπητά πράγματα και τα γέμιζαν μελαγχολία. Ο Αλέκος αμίλητος περπατούσε κάτω από τη βροχή και με το βλέμμα αποχαιρετούσε τα γύρω του κι η Κάτια πήγε και στάθηκε κάτω από τη συκιά. — Τι θάθελες Αλέκο, να ήσουν μια συκιά, και να χαιρόσουν όλες τις ομορφιές της φύσης, αλλά να δεχόσουν κι όλες τις μπόρες του χειμώνα, ή να ήσουν μια στάλα της βροχής που μόλις πέσει στη γη χάνεται για πάντα; — Σταγόνα, σταγόνα, λέει εκείνος κι ανοίγει το στόμα του να καταπιεί όσο πιο πολλές στάλες μπορεί, με το πρόσωπο γυρισμένο προς τον συννεφιασμένον ουρανό. Η σταγόνα δεν χάνεται. Πηγαίνει στη γη κι ύστερα ξαναπάει στον ουρανό. Δεν τόμαθες στο σχολείο;

— Κι εσύ τι θάθελες, να μείνει το καλοκαίρι ακίνητο και να ψηνόμαστε τα μεσημέρια κάτω από τη συκιά ή να ξανάρθει ο χειμώνας; — Το καλοκαίρι, το καλοκαίρι λέει η Λάτια, γιατί τώρα οι ερωτήσεις που σου ετοίμασα είναι οι πιο μεγάλες και οι πιο δύσκολες απ' όλες.

— Αλέκο, Λάτια, ελάτε, το αυτοκίνητο είναι έτοιμο να φύγουμε. Τα παιδιά κοιτάχτηκαν με χαρά μαζί και λύπη. Πριν φύγουν από τον κήπο ο Αλέκος κούνησε τη συκιά και οι στάλες τύλιξαν και τους δυό από το κεφάλι ως τα πόδια. Στάλες, στάλες, άπειρες σαν τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις τις φιλτραρισμένες μέσα στο δροσερό μυαλό της παιδικής αφέλειας και φαντασίας.

Από τότε πέρασαν πολλά χρόνια. Τα Κάτω Λεχώνια — έτσι τόλεγαν τ' όμορφο εκείνο χωριό — βρίσκεται στην ίδια θέση. Όταν περνάς μοσχοβολάει ο τόπος απ' τ' ανθισμένα δέντρα που μ' αφθονία ευλογήθηκαν σε κείνο το μέρος. Το σπίτι που έμεναν οι δυό συγγενικές οικογένειες υπάρχει ακόμα. Άλλοι το κατοικούν κι η όψη του έχει αλλάξει. Η συκιά να υπάρχει άραγε; Ποιος το ξέρει; Οπωσδήποτε όμως ζει μέσα σε μία βαθειά

θύμηση. Η Λάτια, κάθε λίγα χρόνια περνάει, με την ευκαιρία μιάς εκδρομής τ' αντικρύζει και δακρύζει από συγκίνηση. Στη ζωή της ποτέ δεν ξέχασε τ' αγαπημένο εκείνο παιχνίδι που την έκανε να σκεφθεί τόσο και να μάθει. Οι ερωτήσεις που της έβαζε ο ξάδερφος, πολλές φορές ήρθαν στη ζωή και ξανάρθαν και την ανάγκασαν να συλλογιστεί πολύ και να βρεθεί σε μεγάλη αμηχανία. Ερωτήσεις που της έβαζε τώρα η ίδια η ζωή, κι έμεναν καμμιά φορά αναπάντητες. Η λύση τους δεν ήταν και τόσο εύκολη. Το μεγάλο δίλλημα. Τι θάθελε; Μιά απάντηση, θάφτανε να ικανοποιήσει το εγώ της και μαζί τις απαιτήσεις της ζωής; Ήθελε δεν ήθελε ζούσε τα πράγματα όπως έρχονταν. Πότε ψήλωνε ίσια με τον ήλιο, πότε γίνονταν μυρμήγκι και την πατούσαν οι άλλοι. Πότε ένιωθε σαν τη συκιά, να ξαναγεννιέται την άνοιξη και να δέρνεται από τους κεραυνούς του χειμώνα.

Κάθε βίωμα της και μιά ερώτηση. — Γιατί; Γιατί τούτο κι όχι το άλλο, ή γιατί σε μένα κι όχι στους άλλους;

Η Λάτια δεν ξέχασε και τη ρίζα της μαντζουράνας που ξερριζωμένη από άλλο χώμα, ξαναπήρε ζωή στον τενεκέ της νοικοκυράς. Και ρωτάει. Αλέκο, τώρα που βρίσκεσαι για πάντα σε μια ξένη χώρα, μπόρεσες... να σαν τη μαντζουράνα, να πούμε... να προσαρμοστείς ή θάθελες να ζήσεις στο δικό σου τόπο; Θα μου δώσεις την απάντηση; Ίσως είναι καλύτερα να μην την πάρω ποτέ.

Πόσα θέλουν και δε θέλουν οι άνθρωποι! Φτάνουν τα θέλω τους στο στόμα και γίνονται διαχρονικά σαν τα άπειρα αστέρια του ουρανού. Αυτό μας το λένε τα παραμύθια, λέει π συγγραφέας. Κι έρχονται οι μέρες της επιστροφής, οι βροχερές στιγμές του χρόνου, το αναγκαίο περιοδικό σταμάτημα του παιχνιδιού. Τώρα τα φύλλα της απόκρυψης φορτώθηκαν νερό. Για μια σταγόνα η γη διψάει, της δύναμης το δάκρυ, της επίγνωσης του λάθους που έκαναν να απαρνηθούν του κόσμου την αλήθεια. Τραντάζεται το δέντρο της συνγνώμης. Πίνουν τα δάκρυα του οι άνθρωποι και σαν τη γη σε ώρα σεισμού τραντάζονται κι αυτοί. Είναι ο ουράνιος καημός, που τη ντροπή του ανθρώπου συμμερίζεται και κλαίει και ξαναδίνει τη βροχή στο καύμα της μορφής. Γιατί η ψυχή πολλά είναι που στοχάζεται στου νου της το βασίλειο, κι ώσπου να φέρει ο κύκλος τελειωμό, καλείται πάλι να νοιαστεί για το επόμενο παιχνίδι.

Μένει η συκιά να σκέπτεται το αίτιο της τύψης, αφού το βάρος της ο άνθρωπος το αρνήθηκε, το ρόλο της δεν αποδέχτηκε να παίζει. Ακόμα κι ο Χριστός την καταράστηκε — ορίζοντας την ως το δραματικό κρεσέντο του έργου του — να αναμένει τον άνθρωπο να την αποδεχτεί, να τη λυτρώσει, αφού αυτός ήτανε μοιραίο όλες τις ομορφιές της φύσης της να χαίρεται. Και μένει στις κληματαριές βαριά να ρίχνει τη σκιά της, έχοντας βρύση δανεική να ξεδιψάει εκείνους που πάλι θα διψάσουν τρώγοντας τους καρπούς της, έδεσμα βασιλικό. Τινάζει ο άνθρωπος της τελευταίας ανάμνησης τη δρόσο, που είναι και η πρώτη, τραντάζοντας τον κορμό του δέντρου που

τον κάλυψε. Οι ερωτήσεις και οι σκέψεις άπειρες, απ' το κεφάλι ως τα πόδια τον τυλίγουν και θα μπορούσαν να παρομοιαστούν με τα φίδια, που έφαγαν το Λαοκόοντα και τα παιδιά του.

Από τότε, από καταβολής κόσμου, έχουν περάσει δισεκατομμύρια χρόνια. Τα κάτω Λεχώνια, το όμορφο πεδίο της φύσης, εκείνο το χωριό, η κοιτίδα, βρίσκεται στην ίδια πάντα θέση. Κι όταν περνάς από κει, μοσχοβολάει ο τόπος από τ' ανθισμένα δέντρα — η αέναη ανθοφορία, η ανανέωση του δέντρου της ζωής, στο οποίο ευλογία δόθηκε μαζί με την κατάρρα. Τώρα το σπίτι — οίκος του Θεού — άλλοι το κατοικούν. Όμως, είναι στην ουσία πάντα οι ίδιοι. Φυσικά το σπίτι μόνο στην όψη έχει αλλάξει — οι εναλλαγές του πεδίου της μορφής. Και η συκιά, εκείνη η γνωστή, ακόμα κι αν δεν υπάρχει έτσι όπως τη γνώρισαν, ζει στο Βάθος της μνήμης τους. Κάθε λίγα χρόνια η Λάτια - οι περιοδικοί κύκλοι της εξέλιξης της ζωής — στ' αντίκρουσμα των ξεχασμένων όψεων θυμάται το παραμυθένιο παρελθόν και δακρύζει. Στη ζωή της, αυτή η ίδια η ζωή ποτέ δεν ξεχνά το αγαπημένο της παιχνίδι, που την εξαναγκάζει να μαθαίνει παίζοντας πώς να διατηρεί τις συγκινήσεις μέσα στο σώμα, το σπίτι των αισθήσεων, που είναι και τα όρια της γήινης φυλακής.

Έρχονται και ξανάρχονται οι ερωτήσεις και εξαναγκάζουν τον άνθρωπο να σκέφτεται, μα οι μεγάλοι κι οι μικροί του συλλογισμοί σε αμηχανία τον φέρνουν. Κι οι ερωτήσεις που θέτει η ζωή στο είναι της δεν απαντιούνται πάντα, οι λύσεις τους δεν είναι όλες εύκολες. Άλυτο το μεγάλο δίλημμα και αμετάθετο το ανικανοποίητο εγώ στις απαιτήσεις που εγείρει.

Στην ερώτηση «τι θα ήθελες», η απάντηση μία και μοναδική: «Ζήσε κι αποδέξου τα πράγματα όπως έρχονται. Όταν ψηλώνεις ίσαμε τον ήλιο, τότε να γίνεσαι μυρμήγκι με του ήλιου τη γνώση. Κι όταν ξαναγεννιέσαι από την άνοιξη και στον επόμενο σου κύκλο δέρνεσαι από τους κεραυνούς του χειμώνα, να γίνεσαι η συκιά, το δέντρο της αλήθειας και του ψέματος, η φανερή αιτία της δυστυχίας σου και η κρυφή ελπίδα της λύτρωσης, ο τελειωμός του ίσκιου του θανάτου, εκεί όπου οι ερωτήσεις τελειώνουν και δεν υπάρχει επιλογή, ετούτο ή το άλλο. Δεν υπάρχει ο ένας ή οι πολλοί, εσύ κι οι άλλοι, η Λάτια, η Γαλάτεια, η κοσμική ακτινοβολία και η ρίζα της μαντζουράνας, που φυτεύεται και ξαναφυτεύεται από χώμα σε χώμα, για να ξαναγεννιέται στο σκουριασμένο τενεκέ της νοικοκυράς φύσης. Γιατί εκεί της εξορίας ο τόπος δεν υπάρχει, αφού για πάντα ο κόσμος-άνθρωπος που έχει λυτρωθεί δεν βρίσκεται σε ξένη χώρα και δεν χρειάζεται να επαναληφθεί η μίμηση της κοσμικής δημιουργίας».

Ο Αλέκος και η Λάτια είναι οι ακατάλυτοι ήρωες του εαυτού μας στη μυστηριακή σκηνή του κόσμου. Οι ερμηνευτές του όλου που έχουν επίγνωση της άγνοιας για την ύπαρξη του ηθελήμενα αποδεκτού και ταυτόχρονα απωθημένου είναι.